

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Tatiany Biednikovej v trestnej veci obvineného **M. M. a spol. pre obzvlášť závažný zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami** podľa § 295 ods. 1 písm. b/, ods. 4 písm. a/ Tr. zák. a iné na neverejnom zasadnutí konanom 10. februára 2010 o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obvineného M. M. proti uzneseniu sudkyne pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica uznesením z 8. januára 2010, sp. zn. Tp 9/2009, rozhodol

t a k t o :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obvineného M. M. **sa z a m i e t a j ú .**

O d ô v o d n e n i e :

Sudkyňa pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica uznesením z 8. januára 2010, sp. zn. Tp 9/2009, rozhodla pod I. tak, že podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obvineného M. M. o prepustenie z väzby zamietla a pod II. tak, že podľa § 77 ods. 2 Tr. por. zamietla návrh prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátora) na nezapočítanie doby trvania väzby u obvinených M. M., T. Ď. a V. H..

Proti tomuto uzneseniu podali obvinení M. M. a prokurátor sťažnosť.

Obvinený M. M. v odôvodnení podanej sťažnosti predovšetkým poukázal na nezákonnosť jeho väzby, a to od 28. septembra 2009 do 27. marca 2010, keďže podľa jeho názoru trvanie väzby je založené na nezákonomnom postupe a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. septembra 2004, sp. zn. 5 Tost 17/2009, pretože vyššie uvedený súd týmto uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol sťažnosti obvinených M. M., V. H. a T. Ď. proti uzneseniu sudkyne pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica zo 7. septembra 2009, sp. zn. Tp 9/2009, ktorým podľa § 76 ods. 3 Tr. por. u obvinených M. M., V. H. a T. Ď. predĺžila lehotu trvania väzby do 27. marca 2010. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2004, sp. zn. 5 Tz 15/2004, podľa ktorého „nezákonným predĺžením väzby totiž nie je možné právne účinným spôsobom konštatovať, že dôvody väzby trvajú zákonne. Z uvedeného podľa jeho názoru potom a contrario vyplýva, že dôvodnosť väzby pominula. Ďalej svoju sťažnosť založil na tvrdení, že vyšetrovacie úkony vykonávané v jeho trestnej veci vykonávajú vyšetrovatelia v dobe, keď sú jeho obhajcovia práceneschopní alebo v čase, keď nebolo o vznesených námietkach právoplatne rozhodnuté, z ktorých dôvodov mala byť jeho trestná vec odňatá KR PZ v Trenčíne a prikázaná Úradu justičnej a kriminálnej polície iného krajského riaditeľstva PZ. V neposlednom rade dal do pozornosti aj všeobecnosť dôvodov väzby a arbitrárnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia.

Prokurátor v odôvodnení podanej sťažnosti v podstate argumentoval rovnakými dôvodmi ako v návrhu na nezapočítanie doby trvania lehoty väzby podaného 21. decembra 2009, ktoré bolo založené na tom, že obvinení M. M., T. Ď. a V. H. za súčinnosti svojich obhajcov rôznymi procesnými prekážkami (t. j. častými výmenami obhajcov a opakovým podávaním námietok zaujatosti) vyvolávajú stav, ktorí bráni vykonaniu nariadených procesných úkonov a tým plynulému priebehu vyšetrovania tejto trestnej veci.

Táto trestná vec bola predložená na Najvyšší súd Slovenskej republiky 21. januára 2010, pričom elektronickou podateľňou bola pridelená do senátu 5 To.

Z obsahu vyšetrovacieho spisu bolo zistené, že obvinený M. M. dňa 23. októbra 2009 vzniesol námietku zaujatosti voči členom senátu 5 To, a to voči predsedovi senátu JUDr. Jurajovi Klimenovi a sudcovi JUDr. Milanovi Karabínovi, o ktorej doposiaľ

nebolo rozhodnuté a ktorá má spojitosť s terajším konaním a rozhodnutím tohto senátu o väzbe obvineného M. M..

Najvyšší súd Slovenskej republiky o tejto námietke zaujatosti rozhodol uznesením z 25. januára 2010, sp. zn. 5 Ndt 2/2010, tak že predseda senátu JUDr. Juraj Kliment a sudca JUDr. Milan Karabín nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obvineného M. M. a spol. vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 5 Tost 4/2010.

Proti tomuto uzneseniu v zákonom stanovenej lehote podal sťažnosť obvinený M. M., ktorú Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 9. februára 2010, sp. zn. 4 Tost 3/2010, podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. ako nedôvodnú zamietol.

Obvinený M. M. písomnými podaniami doručenými Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 27. januára a 4. februára 2010 opätovne vzniesol námietku zaujatosti voči členom senátu 5 To, a to predsedovi senátu JUDr. Jurajovi Klimentovi a sudcovi JUDr. Milanovi Karabínovi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky o týchto námietkach zaujatosti rozhodol uznesením z 10. februára 2010, sp. zn. 5 Ndt 4/2010, tak že predseda senátu JUDr. Juraj Kliment a sudca JUDr. Milan Karabín nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obvineného M. M. a spol. vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 5 Tost 4/2010.

Keďže proti vyššie uvedenému uzneseniu je síce prípustná sťažnosť, ktorá však nemá odkladný účinok, následne Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 192 ods. 1 Tr. por. meritórne preskúmal napadnuté uznesenie o väzbe a konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom zistil, že sťažnosti prokurátora a obvineného M. M. nie sú dôvodné.

Obvinený M. M. síce požiadal o účasť na konaní o podanej sťažnosti, avšak predseda senátu postupujúc podľa § 302 ods. 2 Tr. por. nepovažoval jeho osobnú účasť na neverejnom zasadnutí za potrebnú aj vzhľadom k tomu, že toto právo obvinený M. M. nevyužil v rámci konania pred samosudkyňou pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica dňa 8. januára 2010.

Pokiaľ ide o dôvody trvania väzby u obvineného M. M., rovnako Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že vo veci zistené konkrétne skutočnosti naďalej zakladajú obavu z konania predpokladaného v ustanovení § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por., teda dôvody tzv. kolúznej a preventívnej väzby u obvineného M. M. naďalej trvajú v nezmenenom rozsahu. Tieto obavy sa postupom času ešte viac znásobujú, o čom svedčia výpovede svedkov a v neposlednom rade aj konanie obvineného M. M. dňa 23. marca 2009 v Ústave na výkon väzby, kedy počas návštevy fyzicky napadol vyšetrovateľa, za čo je taktiež trestne stíhaný.

Sudkyňa pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica v napadnutom uznesení veľmi podrobne rozviedla dôvody, pre ktoré žiadosť obvineného M. M. o prepustenie na slobodu považovala za nedôvodnú. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v tomto smere s touto argumentáciou v plnom rozsahu stotožnil a na ňu v plnom rozsahu odkazuje, keďže ju považoval za správnu a podrobným spôsobom rozvedenú, pričom vo vzťahu k námietkam obvineného M. M. považuje za potrebné uviesť nasledovné:

Sudkyňa pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica uznesením zo 7. septembra 2009, sp. zn. Tp 9/2009, rozhodla pod I. tak, že podľa § 76 ods. 3 Tr. por. u obvinených M. M., V. H. a T. Ď. predĺžila lehotu trvania väzby do 27. marca 2010, pod II. tak, že podľa § 79 ods. 2 Tr. por. zamietla návrh prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátora) na rozhodnutie o zmene dôvodov väzby u vyššie uvedených obvinených a nakoniec pod III. tak, že podľa § 79 ods. 3 Tr. por. zamietla žiadosť obvineného V. H. o prepustenie z väzby na slobodu.

V rámci konania o sťažnostiach podaných okrem iných aj obvineným M. M. proti vyššie uvedenému uzneseniu Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzal z premisy, že tento obvinený podal túto sťažnosť riadne a včas, keďže obvinený M. M. za súčinnosti v tom čase svojho obhajcu JUDr. A. Ž. podnikali rôzne obštrukcie, aby do skončenia lehoty trvania väzby nemohlo byť rozhodnuté o opravnom prostriedku. Toto je spôsob „obhajoby“, ktorý obvinený M. M. produkuje za aktívnej súčinnosti svojich obhajcov v priebehu celého prípravného konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky teda meritórne preskúmal napadnuté rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo, teda poskytol obvinenému M. M. väčší rozsah práv ako mu možno patrilo, keďže doposiaľ je sporné, či obvinený M. M. prostredníctvom svojho obhajcu podal sťažnosť včas, pretože títo odmietli súdu poskytnúť doklad o čase podania tohto opravného prostriedku. V prípade, že by Najvyšší súd Slovenskej republiky nimi podanú sťažnosť zamietol bez meritórneho preskúmania ako oneskorene podanú, vytýkali by mu, že bola podaná včas atď.

Napokon aj tvrdenie obvineného M. M., že jeho sťažnosť bola doručená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky až 29. septembra 2009 a keďže lehota trvania väzby mu uplynula 27. septembra 2009, mal byť prepustený z väzby na slobodu, nezodpovedá objektívnej realite. Vec obvineného M. M. a spol. bola predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 18. septembra 2009 na rozhodnutie o návrhu na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por., pričom dodatočne bola predložená aj na rozhodnutie o sťažnosti obvinených M. M., V. H. a T. Ď. proti vyššie uvedenému uzneseniu sudkyne pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, ktorá bola tomuto súdu doručená 22. septembra 2009, i keď z pripojených doručení bolo zistené, že toto uznesenie obvinení prevzali 14. a ich obhajca 16. septembra 2009.

Rovnako tak ďalšie námietky obvineného R. M. považoval Najvyšší súd Slovenskej republiky za nedôvodné, pričom v tomto smere odkazuje na svoju argumentáciu vo vzťahu k námietkam prokurátora.

Vo vzťahu k námietkam prokurátora, ktorými odôvodnil podanú sťažnosť Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť nasledovné:

Je pravdou, že najmä obvinený M. M. za aktívnej súčinnosti svojich obhajcov doslova zneužíva práva, ktoré mu podľa súčasného znenia Trestného poriadku prislúchajú. Spôsob obhajoby, ktorý obvinený M. M. zvolil, sleduje len jeden a ten istý cieľ, a to rôznymi procesnými námietkami a postupmi vyvolať obštrukcie a znemožniť, resp. narušiť plynulý priebeh vyšetrovania v jeho trestnej veci.

Na druhej strane orgány činné v prípravnom konaní taktiež v plnej miere nevyužili a stále nevyužívajú ustanovenia Trestného poriadku, ktoré bez akýchkoľvek pochybností umožňujú zákonným spôsobom sa vyrovnat' s takýmto spôsobom obhajoby obvineného M. M..

Je tomu tak aj v prípade obvineným M. M. často praktizovanými námietkami zaujatosti ako aj zmenami obhajcu.

V prípade námietky zaujatosti vznesenou procesnou stranou (teda aj obvineným alebo jeho obhajcom) treba mať na zreteli, že podľa Trestného poriadku účinného od 1. februára 2009 o nej rozhoduje orgán, ktorého sa tieto dôvody týkajú. Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorá však nemá odkladný účinok, z čoho vyplýva, že tento orgán po rozhodnutí o vznesenej námietke môže vykonať všetky nariadené úkony trestného konania s výnimkou rozhodovania vo veci samej, teda nemusí čakať na rozhodnutie o prípadnej sťažnosti podanou procesnou stranou.

Rovnako tak v prípade návrhu na odňatie a prikázanie veci, ktorý je založený na námietke zaujatosti vznesenej voči napr. všetkým vyšetrovateľom príslušného úradu, je namieste rozhodnúť konajúcim vyšetrovateľom len o námietke vo vzťahu k nemu, takže z tohto pohľadu potom takýto návrh na delegáciu stráca zmysel a opodstatnenie.

Napokon aj v prípade zmeny obhajcu treba postupovať striktnie podľa Trestného poriadku. Ustanovenému obhajcovi zaniká povinnosť obhajoby rozhodnutím príslušného sudcu o oslobodení od povinnosti obhajoby obvineného. Zvolenému obhajcovi rovnako zaniká povinnosť obhajoby obvineného až momentom, kedy si obvinený zvolí nového obhajcu, resp. keď mu je ustanovený príslušným sudcom.

Preto postup vyšetrovateľa, ktorý v posudzovanej trestnej veci nariadil procesné úkony v termíne od 14. do 28. októbra 2009, pričom tieto následne nevykonal z dôvodu, že okrem iného aj obhajca JUDr. A. Ž. (v tom čase zvolený obhajca obvineného M. M.) sa ospravedlnil z dôvodu dlhšie trvajúcej práceneschopnosti a zároveň požiadal o oslobodenie povinnosti obhajoby obvineného T. Ď., nebol správny.

Obhajca JUDr. A. Ž. bol o týchto úkonoch riadne a včas upovedomený a vzhľadom na existenciu prekážky bolo jeho povinnosťou zabezpečiť zástupcu pre tieto nariadené vyšetrovacie úkony. Skutočnosť, že obvinení vyjadrili nesúhlas s takýmto postupom, by ich v prípade vykonania týchto úkonov vystavil riziku, že nedôjde k uplatneniu ich práva, ktoré im však bolo v zmysle zákona v plnom rozsahu poskytnuté. V tomto smere sa javí za potrebné doplniť, že len obhajca obhajovaného ručí za kvalitu poskytnutej obhajoby, ktorú prevzal, a nie orgány činné v trestnom konaní.

Rovnako tak treba postupovať aj v prípade zmeny obhajcu na poslednú chvíľu pred vykonaním nariadených procesných úkonov. Zo zodpovednosti obhajovaného za včasnú a okolnostiam prípadu primeranú voľbu obhajcu však v žiadnom prípade nevyplýva povinnosť orgánov činných v trestnom konaní prispôbovať režim konania a jeho priebeh predstavám a požiadavkám obvineného a jeho obhajcu, i keby obhajobu prevzal obhajca v sebe kratšej dobe, resp. za situácie, že paralelne vykonáva obhajobu v inej trestnej veci. Beh času potrebného na prípravu obhajoby, resp. na samotný jej výkon je potrebné zamerať od orgánu činného v trestnom konaní k obvinenému a jeho obhajcovi a v žiadnom prípade nie naopak.

Na strane obvinených si treba uvedomiť, že voči nim sa vedie trestné stíhanie aj pre obzvlášť závažný zločin a orgány činné v trestnom konaní režim konania a jeho priebeh nebudú prispôbovať predstavám a požiadavkám obvinených, resp. ich obhajcov.

Režim trestného konania a jeho priebeh je potrebné zamerať od orgánov činných v trestnom konaní k obvinenému a jeho obhajcovi, a v žiadnom prípade nie naopak, keďže tieto orgány konajú z úradnej povinnosti, pričom väzobné veci vybavujú prednostne a urýchlene tak, aby základné práva a slobody obvinených boli zasiahnuté čo v najmenšom rozsahu.

Teda návrh prokurátora na nezapočítanie doby lehoty trvania väzby u obvinených M. M., T. Ď. a V. H. z dôvodov, ktoré boli prezentované, rovnako Najvyšší súd Slovenskej republiky nepovažoval za opodstatnený. Dôvodný by bol s poukazom na to, že obvinený M. M. v dobe od 1. do 8. decembra 2009 držal hladovku a v tomto čase by boli nariadené procesné úkony, ktorých vykonanie by týmto zmaril, ale k takémuto následku nedošlo a o takýto dôvod sa návrh prokurátora ani neopieral.

Napokon Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné zaujať stanovisko aj k spôsobu rozhodovania sudkyne pre prípravné konanie o väzbe obvinených M. M., T. Ď. a V. H. :

Podľa aktuálne platného znenia Trestného poriadku pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý; o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný. Trestný poriadok v tomto smere teda výslovne neustanovuje, že sa má konať na verejnom zasadnutí s procesnými podmienkami pre tento typ konania. Práve naopak o väzbe sa koná spôsobom a za podmienok upravených v ustanovení § 302 ods. 2 Tr. por.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosti prokurátora a obvineného M. M. podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie prípustná.

V Bratislave 10. februára 2010

JUDr. Juraj K l i m e n t , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová